

Setna rocznica etyki czci dla życia Alberta Schweitzera Hundredth anniversary of Albert Schweitzer's ethics „reverence for life”

Mimo upływu czasu trwa pamięć o życiu, myśli i dziele Alberta Schweitzera¹, muzyka-artysty, muzykologa i znawcy organów, teologa, duszpasterza i filozofa, lekarza i szpitalnika, bojownika o postęp, pokój i dobro natury, świętego pisarza i mówcy, autora wielu ważnych książek, artykułów, wykładów, odczytów i kazań, koncertów i apeli. Różne dziedziny swej działalności Schweitzer świetnie łączył ze sobą i wzajemnie wykorzystywał do swych szczytnych celów. Jego osiągnięcia zyskały mu wiele uznania, poparcia i naśladowców /m.in. dr Wanda Błęńska walcząca z trądem/. Wiele instytucji różnego typu przyjęło Schweitzera na patrona swej działalności, a lokalne grupy oraz narodowe i międzynarodowe towarzystwa podtrzymują duchową i materialną spuściznę Schweitzera. W Polsce stowarzyszenia przyjaciół Alberta Schweitzera działają w Krakowie i Poznaniu².

Bieżący rok 2015 przynosi kilka ważnych rocznic: urodzin Schweitzera /14.I.1875/, jego śmierci /4.IX.1965/ i sformułowania we wrześniu 1915 roku zasady czci dla życia słowami: *Jestem życiem, które chce żyć wśród innego życia, które też chce żyć. Muszę więc szanować życie. Dlatego: Dobrem jest utrzymywanie życia, popieranie życia, nadawanie najwyższych wartości życiu zdolnemu do rozwoju; złem niszczenie życia, szkodenie życiu, spychanie w dół zdolnego do rozwoju życia. A także: I ja podlegam samorożłamowi woli życia. Na tysiące sposobów mój byt jest w konflikcie z innymi. Nałożono mi konieczność niszczenia życia i szkodenia mu oraz Kto kieruje się etyką czci dla życia, szkodzi życiu i niszczy je tylko w konieczności, której nie może uniknąć, nigdy zaś z bezmyślności.*

Zbliżone do filozofii Schweitzera myśli wypowiadały wielkie światowe religie, Chrystus, święci Paweł, Tomasz z Akwinu, a zwłaszcza św. Franciszek z Asyżu. Z pisarzy – Wiktor Hugo i Axel Munthe, z polityków – Jean Jaurès, z filozofów – Jean Marie Guyau i Jacques Maritain, z lekarzy – Jules Grasset, z biologów – Alexis Carrel, a z psychoanalityków – Zygmunt Freud i Erich Fromm. Ważną zasługą samego Schweitzera jest współczesne sformułowanie zasady czci dla życia, uznanie jej jako najważniejszej zasady naszego postępowania, a może w jeszcze większym stopniu – wzorowa realizacja etyki czci dla życia przez samego Schweitzera zgodnie z jego własnymi słowami: *Harmonia i siła są w nas, gdy nasze myślenie i działania tworzą jedność.* Dowodzą tego wielkie osiągnięcia Schweitzera w różnych dziedzinach jego działalności.

Schweitzer podkreślał nadrzędne dlań znaczenie filozofii czci dla życia. *Pisał bowiem: Wszystko, co mam do powiedzenia światu i ludziom, zawiera się w idei czci dla życia, wpływającej z własnej i cudzej woli życia. A także: Kiedy będziecie mnie portretować, to nie jako lekarza,*

---

¹ H. Gaertner: Albert Schweitzer. Życie, myśl i dzieło. Wydawnictwo WAM Kraków 2007.

² H. Gaertner: Albert Schweitzer. Życie, myśl i dzieło. Wydawnictwo WAM Kraków 2007.

który pomaga chorym. To moją filozofię czci dla życia uważam za pierwotny wkład dla świata oraz Szpital w Lambarene jest symbolem mego myślenia, jednak trwałym gmachem, taką mam nadzieję, będzie moje dzieło duchowe.

Filozofia i etyka Schweitzera, zwłaszcza zasada czci dla życia, mają nadal znaczenie dla nas współczesnych, ponieważ:

- nawiązują do najlepszych religijnych, humanistycznych oraz biologicznych i medycznych tradycji poglądów na świat, człowieka i naturę,
- mają charakter elementarny i globalny dzięki swej wielokierunkowości i wielopodmiotowości, jak również dzięki ujęciu kosmo-bio-i pancentrycznemu, a nie geo-homo-czy antropocentrycznemu,
- odpowiadają obecnej sytuacji świata i człowieka, uwzględniając jej przyszły rozwój zgodnie ze słowami Schweitzera: *Etyka czci dla życia powstała w naszym czasie, w nim i jest ukierunkowana na jego potrzeby i wyznania,*
- stanowią właściwą podstawę i oręż dla idei i praktyki współczesnej ekologii, jako działalności przede wszystkim moralnej.

prof. Henryk Gaertner – Kraków
30-048 Kraków
Ul. J. Lea 19a/4